

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. X. Exempla Potestatis Ecclesiasticæ circa Regna temporalia, ac primò
circa Reges Franciæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

C A P U T X.

*Exempla Potestatis Ecclesiasticæ circa Regna tempora-
lia, ac primò circa Reges Franciæ.*

1. Childericum III. Regem Galliæ, quantumvis ad Reg-
ni administrationem ineptum; non ante deposuerunt
Franci ut Pipinum sibi præficerent, quàm intervenisset Ro-
mani Pontificis autoritas. Id expressè tradit Eginhardus Ca-
roli Magni Secretarius in vita illius Imperatoris, his verbis
Genus Merovingorum, de qua Franci Reges sibi creare soliti erant usque in
Childericum Regem, qui jussu Stephani Romani Pontificis depositus, ac de-
tonsus, atque in Monasterium trusus est, durasse putatur. Pippinus
autem PER AYTORITATEM ROMANI PONTIFICIS ex Præfecto Pa-
latii Rex constitutus, &c. Et in annalibus ad annum 749. Burchar-
dus VVirtzburgensis Episcopus, & Totradus Presbyter Capellanus missi sunt
Romam ad Zachariam Papam, ut consulerent Papam DE CAUSA RE-
GVM, qui illo tempore fuerunt in Franciâ, qui nomen tantum Regis, sed
nullam potestatem Regiam habuerunt: per quos prædictus Pontifex mandavit
melius esse illum vocari Regem, apud quem summa potestatis consisteret, da-
taq; auctoritate sua jussit Pippinum Regem constitui. Et ad annum 750.
Hoc anno secundum Romani Pontificis sanctionem Pippinus Rex Francorum ap-
pellatus est, & ad hujus dignitatem honoris unctus sacra Unctione manu S. me-
morie Bonifacii Archiepiscopi, & Martyris, & more Francorum elevatus in
solum Regni, in Civitate Suessonia. Childericus vero, qui falso Regis nomine
sungebatur, tonsa capite in Monasterium missus est.

2. Eginhardi fidem cum dubiam efficere nequeat Joannes
Launoius, in restringendam Summi Pontificis autoritatem
semper intentus; quippè cum sciat illum Scriptorem & ma-
gnæ probitatis, & exactæ sinceritatis fuisse, ac rem paulò
antea gestam, atque ad eò sibi notissimam narrasse, vitam
Caroli ab eo scriptam corruptam fuisse contendit; Annalium
B b 2 autem

M. C.

certalib
de Gallian
CIII
231

autem verba multifariam versat, ut à proprio, & ut ita dicam, nativo sensu deflectat 6. par. Epist. 9. ac primò quidem affirmat contradictionem esse talem, quæ vix dilui possit inter loca vitæ Caroli Magni, & loca Annalium. Hæc contradictio, ni fallor, in eo esse illi visa est, quod in vita Caroli Magni Childerici destitutio. & institutio Pipini tribuantur Stephano Papæ, in Annalibus verò Zachariæ; sed mirum est quod vir adeò acutus non viderit, aut, qui sincerissimos Scriptores malæ fidei tam sæpè incusat, dissimularit, imaginariam illam contradictionem seipsâ evanescere, si verbis, quæ ipse retulit ex Libello *de Majoribus Domus Regia*, addantur sequentia, quæ ipsæ omisit. Nam ex utrorumque conjunctione liquet, rem à Zacharia sub finem Pontificatus sui inchoatam, à Stephano ejus successore fuisse perfectam; aut à Zacharia per S. Bonifacium Archiepiscopum Moguntinum factam, Stephanum per seipsum confirmasse. Hæc refert Launoius; *His temporibus Hildricus in Regno Francorum substituitur, de quo Pipinus Dux Legatos ad Zachariam Papam dirigit interrogans eum; si ita manere deberent Reges Francorum, cum penè nullius essent potestatis, solo Regio nomine contenti. Quibus Legatis Romanus Pontifex respondit, illum debere Regem vocari, qui Rempubliam gereret. Detructo igitur Hildrico, & in Monasterium detructo mox Franci Pipinum sibi Regem constituunt; sequuntur autem ista; Hic enim rebellantes sibi omnes subegerat, Gibphonem videlicet fratrem suum, Tassilonem quoque ex sorore Nepotem; quorum alterum Aufrastorum, alterum Baivariorum Ducem instituit. Denique Zacharia Pontifice defuncto, Stephanus succedit, qui in Franciam ad Pippinum urgente necessitate venit, eumque, ac duos filios ejus Karolum, & Karlmannum pariter sua benedictionis oleo perunxit. Rem ita, ut diximus gestam, contigisse testantur alii Scriptores infra referendi.*

3. Addit Launoius Zachariam utpotè consultum, mentem suam aperuisse, ut Consultorum mos est, non autem potestatem interposuisse *Id, inquit, Eginhardi verba hæc (Pippinus more Francorum elevatus in solium Regni) omnino exigunt. Nam qui ante Hildricum, & Pippinum elevabantur in Regni solium autoritate Francorum, non Romani Pontificis elevabantur. At certè verba illa, more Francorum, neque omnino, neque ex parte exigunt consilium tantùm à Zacharia datum, Illorum enim sensus apertus est de Ceremoniis*

nisi in Regum elevatione observari solitis, non autem de electionis jure. Ac sicut ex iis concludi non debet, nec potest, Romanum Pontificem non fuisse consultum, licet is antea non fuisset *mos Francorum*; cum Eginhardus consultationis expressam faciat mentionem, ita inferri non debet, nec potest, Summum Pontificem consilio non adjunxisse auctoritatem, cum contrarium luculentissime testetur Eginhardus his verbis; *Jussu Stephani Romani Pontificis, per auctoritatem Romani Pontificis; dataq; auctoritate sua jussit Pippinum Regem constitui; secundum Romani Pontificis sanctionem Pippinus Rex Francorum appellatus est.* Ita scilicet delicata evaserat paucis abhinc annis Francorum conscientia, ut nomen Regis ei tribuere non auderent, qui Regiam auctoritatem jam erat adeptus, nisi Doctoris gravis opinione id sibi licere cognovissent.

4. De antiquiorum Franciæ Regum unctione, quam hic negat Launoïus, viderint Franci quid censendum sit, qui ad miraculum in Clodovei primi Christiani Regis Francorum gratiam factum, ejus originem referunt: mihi verba Eginhardi supra relata Summi Pontificis auctoritatem satis videntur significare, etiamsi excluderetur Pippini unctio, quæ à Zacharia Pontifice per Bonifacium, & à Stephano per se ipsum facta narratur.

5. Testimonium Eginhardi, quod solum sufficeret, quia, ut supra innuimus, eo tempore vixit, quo rem narratam ignorare non potuit, & ea sinceritate scripsit, ut fides ei negari non debeat, confirmant Aymonius in lib. 4. de gest. Franc. cap. 61. Regino Prumiensis Abbas in lib. 2. Chronic. Marianus Scotus in lib. 3. Chronic. Otto Frisingensis in lib. 5. histor. cap. 21. Abbas Urspergensis in Chronico. Siebertus in Chronico ad annum 750. Paulus Æmilius in lib. histor. Franc. Fredegarius Scholasticus in fine Chronici. Guillelmus Nanguis in Chronographia manuscripta, Robertus Guaguinus in lib. 3. histor. Franc. Carolus Sigonius in lib. 3. histor. de Regn. Ital. quorum verba refert Launoïus. Attamen ipse suo more tot testimoniis, aliorum quorundam silentium anteponit.

6. Imò illi unius Scriptoris silentium sufficit adversus affirmativa plurimorum testimonia. Sic enim in hac Epistola

de Anastasio, Regnum Childerico abrogatum & Francos Sacramenti Religione solutos tacente, scribit; De Anastasi, inquam silentio, quod si circumspectione, & accurata consideratione perpendatur, de falsitate rerum istarum dubitandi locum nullum relinquit. Quis enim prudens, & attentus crederet, virum Sedis Apostolicae magnitudini, & commodis addictum, & in Romanorum Pontificum scriniis versatum id commemorare, quod Gregorius VII. Otto Frisingensis, Abbas Urspergensis, Joannes Tritemius, & Recentiores alii tam cupide commemorant, neglexisse? Quis, inquam, prudens, & attentus hoc crederet, tum ex aliis, tum ex eo quoque, quod antea simile nihil in Romana contigisset Ecclesia? Igitur Anastasius non tam filet, quem eloquitur, non accidisse, quod illi accidisse narrant.

7. Sed in quodcunque latus se vertat Launoius tot, & tam insignia sunt testimonia, quæ summi Pontificis autoritatem in Childerici destitutione, ac Pippini institutione intercessisse affirmant, ut lectis illis, etiam in ipsius Launoii Epistola, impossibile sit eis fidem non habere quantum ad rem ipsam, quamvis ille suo argumento negativo ab Autorum silentio petito, vel aliis conjecturis, aliquas circumstantias validè confutaret, quod facere sibi immeritò visus est.

8. Misera enim cavillatio, quæ verba illa, *mandatum, iussus, autoritas*, & similia, quibus scriptores utuntur, cum de summi Pontificis ea in re partibus loquuntur, denotare tantum consilium, aut opinionem interpretatur, ex ipsorum locorum imperturbato mentis oculo, ac sine præpostero affectu lectorum, contextu dissolvitur. Præsertim si Autorum ipsorum conditio attendatur, cur enim v. g. Eginhardus, cum dixisset; *Pontifex mandavit, melius esse illum vocari Regem, apud quem summa potestatis consisteret*, quæ opinionem, & consilium abundè significassent, addidisset; *dataq; autoritate sua iussit Pippinum Regem constitui*. quæ verba de potestate non possunt non intelligi, nisi fides historię hanc declarationem postulasset? An Eginhardi, jam à juventute in Aula Caroli Magni educati, intererat, cum hæc scriberet, summis Pontificibus ablandiri, vel eorum jurisdictionem ampliari in præjudicium Regum Francorum? An idem consilium fuit aliis scriptoribus Gallicanis tam multis?

9. An Sigibertus Gregorio VII. infensissimus, & Imperatoribus, quorum tempore scribebat, quorumque causa Pon-

tifi-

tificibus tam parùm æquus fuit, addictissimus, depositioni Henrici auctoritatem accersere ab exemplo Regum Franciæ non prætermisisset, si aut historiæ integritas, aut evidens rei gestæ veritas permisisset? An simplex Papæ consilium, seu responsum his verbis expressisset; Pippinus verd Princeps Apostolica auctoritate & Francorum electione à S. Bonifacio Moguntia Archiepiscopo in Regem ungitur, & consecratur. Ad annum 750. An qui falsa non pauca in favorem Imperatorum, vel à se excogitata, vel saltem à Testibus fide indignis accepta, narravit, tam incautè locutus fuisset, ut opinionem pareret à suo affectu longè alienam, si eam dubiam habuisset.

10. An Otto Frisingensis, tot Imperatoribus sanguine conjunctus, quos inter, & summos Pontifices altercationes intercesserunt, tam graves, tamque diuturnæ, ne Avi sui destitutionem à Gregorio VII. factam confirmaret, non abstinuisset verbis, quæ hanc summi Pontificis auctoritatem clarè denotant, si absque historiæ legum violatione potuisset; Anno inquit, ab Incarnatione Domini 752. reversus à Roma Nunciis auctoritate Zacharia Papa Pippinus à B. Bonifacio Moguntino Archiepiscopo, aliisque Regni Principibus in Suesiona Civitate ad Regnum eligitur lib. 5. histor. cap. 22. Anno Domini 754. Pippinus à Stephano Papa I. à fidelitatis Sacramento, quod Hildrico promiserat cum aliis Regni Francorum Proceribus absolvitur, ac decesso Hildrico, & in Monasterium detruso postmodum in Regem ungitur. Ibidem cap. 23. Iterum in his verbis notare potes solutionem contradictionis, quæ à Launoio vocatur pugna, que vix dilui possit. Otto enim lucidissimè narrat Pippinum, & à Zacharia per Bonifacium Moguntinum, & à Stephano ipso unctum, ut dubitari non possit Eginhardum idem factum modò uni, modò alteri Pontifici non tribuisse, sed cuique suum.

11. Maximi ponderis est Ottonis testimonium, tum propter egregium viri meritum, tum propter accuratam in evolvendis historiis diligentiam, & in referendis fidem; Tum denique quia cum diu Parisiis versatus esset, sedulamque studio operam dedisset, facile fuit ei veritatem addiscere. Pro suo erga Henricum IV. Avum suum affectu legerat, & relegerat Imperatorum gesta, ut sciret, an antea fuisset aliquis à Romanis Pontificibus excommunicatus, & depositus, negatque

M. C.

de
certalib
de Gallian
GIII
236

200 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
gatque lib. 6. cap. 35 id antea factum in Romanorum Reges,
aut Imperatores, sed tantum Philippicum aliquandiu à Ro-
mano Pontifice inter Pœnitentes retentum, & Theodosium
ab Ecclesia exclusum à Beato Ambrosio. Quis igitur credat
cum temerè, ac sine examine recepisse illam de Regibus Fran-
corum historiam, quandoquidem ipse post verba relata paucis
interjectis subjungit; *Ex hoc Romani Pontifices Regna mutandi autori-
tatem trahunt. Putarne rei ejusmodi originem sine discussione
admissam ab Ottone.*

12. Nonne Conradus Abbas Urspergensis, qui Grego-
rium IX. tam insolenter carpit, ut Frederico II. patrocine-
tur, suppressisset, si passa esset historiae veritas, quæ autori-
tatem Papæ in Principes tam apertè præ se ferunt. Ait enim
in Chronico ad annum 751. *Zacharias vero Papa super hujusmodi nego-
tio consultus remandavit melius esse illum vocari Regem, apud quem summa
potestas consisteret; dataque autoritate sua PIPPINVM REGEM CONSTI-
TVI IVSSIT. Anno Domini 752. Pippinus per autoritatem Zachariae Papa mox
Francorum electus ad Regnum per manus S. Bonifacii Archiepiscopi Moguntia-
censis elevatus est in Regni solum in Suevionum Civitate. Pippinus
ex Praefecto Palatii autoritate Apostolica sublimatus, & unctus in Sedem Reg-
ni postea regnavit annis quindecim, absolutus per Papam Stephanum à jura-
mento quod Regi Hilderico cum ceteris Regni Primoribus fecerat. Hic
rursus vide compositam pugnam, quæ vix dilui posse Launoio vi-
debatur.*

13. Autoritatem suam in omnibus dubiam efficit qui facta
ad eò certa, & tot testimoniis comprobata negare, ut Lau-
noius, audet, ac impugare totis viribus enititur.

C A P U T X I.

Alia exempla potestatis Ecclesiasticae in temporalibus.

1. **I**mperatoriam dignitatem Carolo Magno à Leone III.
Papa collatam historici tum Græci, tum Latini, ac
præcipuè Gallici perhibent. Ipse autem (Carolus) inquit Egin-
hardus in Annalibus, scilicet ad annum 801 *cum die sacratissima Na-
talis Domini ad Missarum solemniam Basilicam B. Petri Apostoli fuisset ingressus,*